עין משפם נר מצוה

בו א מיי׳ פ״א מהל׳ :מ"מ בח ב מיי׳ פ״ג מהל׳

נדרים הל' יא סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי ריג סעי' א: ג מיי׳ שם הלי [א ו-ט] וסמג שם מ ג

טוש"ע יו"ד סי' רטו סעי' א: יי. ע ד מיי' שם הלי [א] ז ופ״ה מהל׳ שבועות הלי טו סמג שם טוש"ע יו"ד סיי רלט סעיי ד: עא ה מיי פ״א מהלי שבועות הל' ב ופ"ה כ ופ"ג מהל' נדרים

ים. עבר זמיי פ״גמהל׳ נדרים הלי [י] יא סמג שם טוש"ע יו"ד סיי ריג סעי' א:

הלי"א טוש"ע שם סעי

א ח מיי' פ"א מהלי נדרים הל' כ סמג : סב ב ט מיי׳ שם הלכה ח

ם נוייי שם הנכה סמג שם טוש"ע סי' רה סעי' א: ב י מיי׳ שם הלי״ם: כ מיי׳ שם הלי ל ופ״ב שם הלי יג סמג

שם טוש"ע שם סי רה

גליון הש"ם , בהר"ן ד"ה כאומר יאסר פי וכו' ודכוותה בהש"ס. ע' לקמן דף טו ע"ב בהר"ן ד"ה אמר רבא ובגיטין דף עג ע"ב תד"ה אמר רבה וביבמות דף כה ע"ב תד"ה באומר:

מוסף רש"י

שהנדרים חלין על המצוה כברשות. קונס סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל אסור ובנדרים (טו:) מפרש טעמה (שבועות כה.). ושאין בו ממש. תרי גווני משמע שאין בהן ממש, כגון שינה, ומשמע שאין בהן הנייה, כגון שאזרוק לרור לים (שם) נדר אינו חל על (שם) לול לויקן לול מעל השינה כגון קונס שלני ישן, לקונס לשון הקדש הול (שם). יאסר פי לדיבורי. שאוסר את פיו על חבירו

(ראמ"ה בשמו). הדרן עלך כל כנויי

שלא יקל ראשו לכך. אבל לעיל גבי שאוכל לך לוכני לפיל גבי שמוכני לן כבשר חזיר לא חיישיטן לשמא יקל ראשו, דמה לנו אם יאסור עלמו לגמרי שלא יאכל משל חבירו

(ראמ"ה רווומו).

לא קשיא הא דאמר הא קרבן הא דאמר הקרבן. כלומר דכי אמר הקרבן האי להוי קרבן קאמר: בותני' האומר להבירו קונם פי מדבר עמך וכו'. בגמרא מפרש לה: גבו' שהנדרים חלים על דבר מצוה. בפ"ב (לקמן דף טו:) מוכחינן לה מקרא: שהשבועות חלות על

דבר שחין בו ממש. משום דמיתסר גברא הוא שלא יעשה כן ואיהו אית ביה ממש: מה שחין כן בנדרים. דמתסר חפלא הוא הילכך אי לית ביה מששא לא אסר מידי: באומר יאסר פי לדבורי. כלומר נעשה כאומר דהא אמר קונם פי מדבר משמע דקונם קאי אדבור ומשמע נמי דקאי אפה הילכך כיון דסתם נדרים להחמיר אמרי׳ דאפה קאי ופיו דבר שיש בו ממש הוא °ודכותה בהש"ק דאמרינן באומר ופירושן נעשה כאומר. ובדין הוא דהוה מלי לשנויי ליה דאפילו אי קאי קונס אדבור אפ״ה אסור מדרבנן שהנדרים חלין מדרבנן אפילו על דבר שאין בו ממש כדאיתא לקמן בריש פ"בה אלא הושטא דמילתא מתרך ליה דאפילו מדאורייתא נמי אסור:

הדרן עלך כל כנויי

ואלו מוסרין. איידי דתנא בפרק קמא נדרים האסורין פתח הכא באלו מותרין: חולין שאוכל לך. בגמרא מפרש למאי אילטריך: כשר חזיר לעבודת לולבים ולו'. כל מיני איסורין קתני אסורין באכילה כבשר חזיר ואסורין בהנאה כעבודת כוכבים ואסורין בהנאה שאין להם בטלה כעורות לבובין שהיו תקרובת לעבודת כוכבים שהיו נוקבין העור כנגד הלב והיו מוליאין אותו כשהוא חי וחמירי מעבודת כוכבים דנהי דעבודת כוכבים אית לה בטלה

תקרובת עבודת כוכבים אין לה בטלה ותנא נמי שאסורין באכילה בלבד ויש בהן טומאה כנבילות ושטומאתן חמורה בכעדשה כשקלים ורמשים: כחלת אהרן וכתרומתו. שאע"פ שחל איסור על ידי קריאת שם לא מקרו דבר הנדור וכמו שכתבתי למעלה" [שאע"פ]" שהוא אסור לזה ומותר לזה לא מחמת נדרו הוא שהרי כשהפרישן לא פירש אלא ודאי מאי דאסירי לזרים מחמת איסורא הוא דרמא

הדרן עלך כל כינויי

אלא קשיא הא דאמר הא קרבן והא דאמר

הקרבן מאי מעמא חיי קרבן קאמר קתני

לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוםר שוהא

לית ליה לרבי מאיר מכלל לאו אתה שומע

הָן אמר רבי אבא נעשה כאַומר לקרבן יהא

לפיכך לא אוכל לך: בותני בהאומר לחבירו

קונם פי מדבר עמך ידי עושה עמך רגלי מהלכת עמך אסור: גמ" ורמינהו חומר

יבשבועות מבנדרי' ובנדרים מבשבועו' חומר

בנדרים ישהנדרים חלין על המצוה כברשות

ימה שאין כן בשבועות וחומר בשבועות

שהשבועות חלות על דבר שיש בו ממש

ושאין בו ממש ימה שאין כן בנדרים אמר

רב יהודה יבאומר יאסר פי לדיבורי ידי

למעשיהם רגלי להילוכן דיקא גמי דקתני פי

מדבר עמך ולא קתני שאני מדבר עמך:

ואלו מותרין יחולין שאוכל לך יכבשר חייר כעבודת כוכבים כעורות לבוביז כנבילות ומריפות כשקצים ורמשים י כחלת אהרן וכתרומתו מותר יהאומר לאשתו הרי את עלי כאימא פותחין לו פתח ממקום אחר שלא יקל ראשו לכך: גבן מעמא דאמר חולין שאוכל לך הא אמר לחולין שאוכל לך משמע לא לחולין ליהוי אלא קרבן מני מתניתין אי רבי מאיר יהא לית ליה מכלל

לא קשיא. מתניתין דאסר דאמר הקרבן דהיינו כקרבן שאוכל לך (כ) רבי מאיר היא דלא שאני ליה בין אמר הקרבן לכקרבן וברייתה דחמר הה קרבן דמשמע חיי: לה קרבן לה הוכל לך. אבל שאוכל לך הוי קרבן להכי אוסר רבי מאיר. ואית דאמרי הכי משמע לקרבן בשביל קרבן לא אוכל

לך שאם אוכל לך יהא אסור עלי כקרבן: ומקשינן והא לים ליה לרבי מחיר וכו': בותבר' קונס פי מדבר עמך. מה שאני מדבר עמך אסור עלי כקרבן או שאמר קונם ידי עושה עמך או קונם רגלי מהלכת עמך אסור לדבר עמו ולהלך עמו ולעשות עמו מלחכה: גב" חלין על המצוה כברשות. שאם אמר קונם שאני עושה סוכה או קונס שאני מניח תפילין חל עליו הנדר ואם עשה קם ליה בבל יחל: מה שאין כן בשבועה. שאין נשבעין לבטל את המצות דמושבע ועומד מהר סיני הוא לקיימן ולהכי לא חלה שבועה עליה דחין שבועה חלה על שבועה: מה שחין כן בנדרים. דחין חלין על דבר שאין בו ממש כגון דיבור שאין בו ממש ואמאי קתני אסור: באומר יאסר פי לדיבורי. כלומר פי יאסר לאותו דיבור שאני מדבר עמך והפה שנאסר יש בו ממש ודאי וידים למעשה ידיהם שאיני עושה עמך ורגלי להילוך שלא אהלך עמך: דיקא נמי. מתני' (a) דאסר דפי קאמר דקתני קונס פי מדבר עמך ולא קתני שאני מדבר

> . והיינו דבר שיש בו ממש: הדרן עלך כל כנויי

עמך שמע מינה דיאסר פי קאמר

ואלו מוחרין. דלח חשיבי נדר: האומר חולין שאני אוכל לך

או כבשר חזיר שאוכל לך או כעבודת כוכבים כו': כחלת אהרן וכתרומתו מותר. לאכול עמו. דכל הני לאו דבר הנדור הן אלא דבר האסור דממילא מיתסרי בלא נדר ואין נודרים בדבר האסור: בב" אי רבי מאיר והא לים ליה מכלל לאו אתה שומע הן. והיכא דאמר לחולין לא אמרינן דמשמע אלא לקרבן דהיינו הן מכלל לאו:

רחמנא עלייהו. וטעמא דכולהו הני דאין מחפיסין בהן משום דבעינן שיחפיס בדבר הנדור ולא בדבר האסור כדאימא בגמרא [דף יד.]: הרי זה מותר. ואפילו עם הארץ שנדר בהם אין לריך פתח אלא מותר מאליו. ולהכי אע"ג דפתח וחנא ואלו מותרין הדר וחנא הרי זה מותר משום דקה בעי למיתנה החומר לחשתו הרי את עלי כאימה דלריך פתח בעם החרץ וכדהיתה בגמרה [שם] ואי לה הדר ותנה הרי זה מותר לה ידענא ואלו מותרין דרישא כלומר שהן מותרין בלא פתח אהי מינייהו קאי אי אכולהו אי אתרתי מינייהו: האומר לאשחו וכו'. האי דנקיט הרי את עלי כאימא ה״ה נמי במתפיס בשאר איסורי הנאה כעבודת כוכבים וערלה וכלאי הכרם ובברייתא נמי תניא בגמרא [שם] הרי את עלי כבשר אימא כבשר אחותי כערלה ככלאי הכרם אלא האי דנקט כאימא חדא דאית ביה תרתי אשמעינן חדא דאף על גב דמתפים בדבר האסור בעם הארץ מדרבנן לריך פתח ואשמעינן תו דלריך שיהא ממקום אחר אבל אין פותחין לו בכבוד אמו כלומר אילו היית יודע שלא יהא כבוד לאמך בכך לא היית נודר דלא תימא נהי דאין פותחין לו לאדם בכבוד אביו ואמו ה"מ בנדרים דאורייתא אבל האי דליתיה אלא מדרבנן פותחים קא משמע לן דלא. הרשב"א ז"ל. ודוקא במדיר אשתו ומתפים בדבר האסור לריך פתח מפני שדרכו לאסור את אשתו מתוך הקפדה ואי שרית ליה בלא פתח כי מתפיס בדבר האסור אתי למישרי נמי אפילו מתפיס בדבר הנדור אבל שאר נדרים מתוך שאין מלויין כל כך לא גארו בהן ואין לריכין שאלה והיינו דנדרים דרישא דמתניתין מותרין לגמרי כדאיתא בגמרא [שם]: גבו' טעמא דאמר חולין שאוכל לך וכו'. דודאי כי מנא חולין לאו לגופיה אינטריך דהא פשיטא דמותר אלא משום דיוקא חנא ליה לאשמועינן הא לחולין אסור: **מני מחניסין אי רבי מאיר וכר**

באלחת מתוסר מטעם מכלל לאו וכו׳ לרבון דאית להו מכלל וכו׳ וא״כ אחאי קחני רבי מאיר אוסר הא לרבון נמי מיתסר מית מיתסר מטעם מכלל לאו וכו׳ לבון ליכא למימר מכלל לאו וכו׳ לבן ליכא למיסר כ״א מטעם לקרבן יהא לפיכך מותר לרבון דלים להו סברא דלקרבן יהא אבל לפיכ״ת קשה כדפרישית וי״ל דאה״נ דאסור גם לרבון ולרבותא נקט ר״מ אוסר לרבון דלים להו מפרי מאור פי לדיבורי. מימה אמאי דאפי מאיר לית ליה מכלל וכו׳ מ״מ אוסר מעס דלקרבן יהא וכו׳: באומר יאסר פי לדיבורי. מימה אמאי לא משני לה דאף כ׳ אין בו ממש ואין נדיכי חלים מדאורייתא מ״מ מיתסר מדרבון כדמסיק רבינא לקמן פ״ב ואיסור דממניתן מדרבון קאתר ויאר למעולם וייל מיתיר בהכי שאמר יאסר פינים לדיבורי כדמסיק דיקא מני דקמני כו׳: ידי לעושיהם. וא״ת מיפוק ליה דמעשה ידים גופיה יש בו ממש כדמוכח בכחבות ודף נט.) דאם אמר קונם מעשה ידי דמייל לר״מ דאמר לאם מקדם דבר שלא בא לעולם וי״ל דאה״נ ואגב אין בקט הן שינויא אכולהו ועוד דאיכא מעשה ידי שאון בהן ממש כגון שלא אמן לפני בקרו חבן:

ועוד דאיכא מעשה ידי שאון בהן ממש כגון שלא אמן לפני בקרו חבן:

חדרו עלר כל בנויי גדרים

הדרן עלך כל כנויי גדרים ואלו מותרין. הרי עלי: גמ' שעמא דאמר חולין שאוכל הא לחולין שאוכל לך וכו'. דס"ד לדיוקא אילטריך למידק מיניה לחולין מיון דלגופיה לא אילטריך:

הא דאמר הא קרבן. כשמי מיצות אז אמרינן כחיי קרבן קאמר והכי משמע הא הנה בקרבן אני נשבע הא דאמר הא קרבן. בשמי מיצות אז אמרינן בחיי קרבן קאמר והכי משמע הא הנה בקרבן אני נשבע הא דאמר הקרבן במיבה אחת והמרינן נמי דייקינן דמיירי במיבה אחת והמרימין נמי דייקינן דמיירי במיבה אחת והמנימין נמי דייקינן דמיירי במיבה אחת והמנימין נמי דייקינן דמיירי במיבה אחת והמנימין נמי דייקינן דמיירי במיבה אחת דיולך קלו מיכר או מחנימין נמי דייקינן דמיירי במאר אותר הקרבן אחינל לך יהילך אין לפרשו בלשון שבועה היכא דקאור בחוב מכלל ובוי השמע לא קרבן מה שלא אול הא מה שאול לך יהא קרבן ומשני באחר לקרבן בא לפיכך לא אוכל לך רבי מאר אותר במותר בין ומשני באחר לקרבן ביא לפיכך לאחל לו ביא המקשה בין לפי דברי המתקשה בין לפי דברי המתקשה בין לפי דברי המתקם היה סבור דפי לקרבן בפתח כמו לא דמי דמפרשי ליה לקרבן ביא ור"י מפרש דלפי שיטיא מיירי דאמר לקרבן בחטף מיה לפרבן בחטף מיה לש פידע"כ למא דס"ד מעיקרא הוי לקרבן בפחח מדהוה טעי המקשה לומר שמעה לאחר לאחר לאחר המתקשה היה סבור הבת לקרבן בפחח מול ומותר דמע לאו מום מכלל ומסחמא ה"ה לדברי המתרך א"ע גם לפר"י יש לישב דבוה הם מלוקין המקשה והמתרך דודאי המקשה היה סבור דברם לקרבן בפחח לבען דלים להו באי סברא לקרבן בפחח דברם במר לקרבן בפחח להבן דלים להו האי סברא לקרבן בחסף וא"מ לפרבן בפחח להבן דלים להו האי סברא לקרבן במת ואחר להרבן במח להבן דלים להו האי סברא לקרבן במת המותר או"מ הוא לקרבן במת המבל הוא מברא לקרבן במת המותר לחיבן במת למרבן במת היא סברא לקרבן במת המבל בהיא מברא לקרבן במת המביר ביורי

ו ושמה רש״שן,

א) ולמיל יה שבומות לות.

נטיל יתו. טבועות לה.ן,לקמן טו. [שבועות כה. תוספתא פ״א], ג) לעיל יב.,

ד) ולעיל יא. שבועות לו.ז.

ל) [דף טו.], ו) [דף · ד"ה בעיקרו ובד"ה כחלתן,

הגהות הב"ח (ה) מתני' ק"א כטריפות כאקליס כרמשים: (נ) רש"י ד"ה לא קשיא וכו' ורבי מאיר היא וכו' חיי הס"ד ואח"כ מ"ה קתני לקרבן כו' גא קרבן: (ג) ד"ה דיקא נמי מתניתין דיאסר פי קאמר:

פירוש הרא"ש שהגדרים חלין על דבר מצוה כדבר הרשות. פירוש לעבור על דבר מלוה מה שחין כן בשבועות ולקמן בפ׳ שני מיפרשה שפיר: משא"ב בגדרים. שהנודר מולה החיסור בחפד ולבר שחיו בו ממש מין יכול לאסרו עליו ודיבור והילוך דבר שאין בו ממש הוא: באומר יאסר פי

לרבורי בו'. ויש ממשות באיברים לאסרן עליו: חדרן עלך כל כנויי

ואלו מותרין חולין שאובל לך. מילתל לפטיטל היל ונגמ' מפרש למלי קתני לה: בעורות לבובים. היו בעורות רבובים. היו נוקבין הבהמה מחיים כנגד הלב ומוליאין הלב ומקריבין אומו לעבודמ כוכבים ומקרובת עבודת כוכבים אסורה בהנאה: כחלת אחרן. שהיה ראשון לכהנים ולא הוי דבר הנדור כדפרישית לעיל בפ״ק: הרי את עלי כאימא. לאו דבר הנדור הוא ואעפ"כ החמירו חכמים מליו כנודר בחורה לנוח הארץ כדמפרש בגמ' ועוד החמירו עליו לפתוח לו פתח ממקום אחר לבהש לו פתח וטעם לחרטתו שאילו היה יודע שכן הוא לא היה נודר ולא סגי בכדו תהית ראשו לכך ולא ירגיל לאסור אשתו עליו: גמ' מעמא ראמר חולין כו'. לגופיה לא אינטריך אלא לדיוקא זמה: אי רבי מאיר הא זית ליה מכלל לאו כו'. מתל: אי א דאמר לחולין בפתח ולא אמר לא חולין: ואלא ר' יהודה היינו רישא. בפרקין דלעיל דתנן לחולין

שאוכל לך אסור: